ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕФІНАНСУВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

FOREIGN EXPERIENCE OF REFINANCING OF COMMERCIAL BANKS

УДК 336.711

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct52-29>**Янковська В.А.**к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту**Телепнева О.С.**

к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Співакова Н.О.старший викладач кафедри
менеджменту

Харківський інститут

Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад

«Міжрегіональна Академія

управління персоналом»

Yankovska Viktoriia**Telepneva Olga****Spivakova Nadiia**

Kharkiv Institute

Private Joint-Stock Company "Higher

Education Institution "Interregional

Academy of Personnel Management"

У статті представлено морфологічну оцінку поняття «рефінансування комерційних банків» на основі законодавчої бази та визначень відомих світових та українських науковців та економістів. Проведено моніторинг зарубіжного досвіду формування ставки рефінансування центральними банками світу. Особливу увагу приділено аналізу динаміки ставки рефінансування таких країн, як Японія, США, Австралія, Великобританія та Китай. Визначено основні пріоритети, якими повинен керуватися центральний банк під час установлення ставки рефінансування. Проаналізовано зміни облікової ставки Національного банку України за останні сім років та чинники, які впливають на прийняття рішення про зміну процентної ставки. Визначено пріоритетні завдання, які повинен ставити перед собою уряд України для стабілізації фінансового стану країни. Окреслено шляхи вдосконалення механізму рефінансування комерційних банків в економічних умовах України.

Ключові слова: центральний банк, ставка рефінансування, ліквідність, фінансова стійкість, інфляція, курс національної валюти, державне регулювання.

В статье представлена морфологическая оценка понятия «рефинансирование ком-

мерческих банков» на основе законодательной базы и определений известных мировых и украинских ученых и экономистов. Проведен мониторинг зарубежного опыта формирования ставки рефинансирования центральными банками мира. Особое внимание уделено анализу динамики ставки рефинансирования таких стран, как Япония, США, Австралия, Великобритания и Китай. Определены основные приоритеты, которыми должен руководствоваться центральный банк при установлении ставки рефинансирования. Проанализированы изменения учетной ставки Национального банка Украины за последние семь лет и факторы, влияющие на принятие решения об изменении процентной ставки. Определены приоритетные задачи, которые должно ставить перед собой правительство Украины для стабилизации финансового состояния страны. Определены пути совершенствования механизма рефинансирования коммерческих банков в экономических условиях Украины.

Ключевые слова: центральный банк, ставка рефинансирования, ликвидность, финансовая устойчивость, инфляция, курс национальной валюты, государственное регулирование.

The article presents a morphological assessment of the concept of "refinancing of commercial banks" based on the legal framework and definitions of well-known world and Ukrainian scientists and economists. There given a definition of the concept of "refinancing" which means that refinancing is a comprehensive system of monetary policy implementation that is conducted in favor of commercial banks for the recovery of bank resources through such instruments as credit auction, bills of exchange, securities collateral. The refinancing policy of the central banks is different in each country but there are some exceptions to its management. The central bank with a change in the interest rate can influence the rates on commercial banks loans, the level of inflation in the country and the exchange rate of the national currency that is to implement monetary policy. Lowering of interest rates entails increased business activity and rising inflation while rising interest rates have seen a decline in business activity, falling inflation and strengthening the national currency. National banks regulate the domestic exchange rate at the interest rate and the economy as a whole. The formation of the refinancing rate by the National Bank of Ukraine requires constant monitoring that is given the economic situation of the state. Foreign experience in forming the refinancing rate and using a successful mechanism is an important element in building an effective banking system. The foreign experience of the refinancing rate formation by the central banks of the world was monitored. Particular attention is paid to the analysis of the dynamics of the refinancing rate of countries such as Japan, the United States, Australia, Great Britain and China. The main priorities that the central bank should be guided by when setting the refinancing rate have been identified. Changes in the discount rate of the National Bank of Ukraine for the last seven years and the factors influencing the decision to change the interest rate are analyzed. The priority tasks to be set by the Government of Ukraine is to stabilize the financial condition of the country have been identified. Ways to improve the mechanism of refinancing of commercial banks in the economic conditions of Ukraine are outlined.

Key words: central bank, refinancing rate, liquidity, financial stability, inflation, exchange rate of the national currency, state regulation.

Постановка проблеми. Із розгортанням системної кризи в економіці країни й у банківській системі України важливим питанням є формування дієвого механізму рефінансування. Основним інструментом цього механізму є ставка рефінансування, на основі якої формується ціна капіталу на міжбанківському ринку й яка є відправною точкою для формування ціни на гроші не лише в банківському секторі, а й в економіці у цілому. Формування ставки рефінансування Національним банком України потребує постійного моніторингу з огляду на економічне становище держави. Зарубіжний досвід формування ставки рефінансування та використання успішного механізму є важливими елементами побудови ефективної банківської системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці формування та управління

механізмом рефінансування комерційних банків присвячено багато праць відомих науковців та економістів, таких як: Дж.М. Кейнс [1], К. Боріо та Л. Гамбакорта [2], С. Міщенко [3], Є.В. Шепель [4], М.Ф. Пуховкіна [5], О.І. Лаврушин [6], К.Р. Тагиберкова [7], С.С. Полях [8] та ін. Оцінюючи позитивно отримані авторами результати, необхідно визнати, що в умовах нестабільності економіки та банківського сектору вдосконалення механізму рефінансування комерційних банків потребує подальшого вивчення, тому використання зарубіжного досвіду у формуванні основного інструменту механізму рефінансування – облікової ставки потребує ретельного обґрунтування.

Постановка завдання. Аналіз досвіду встановлення ставки рефінансування як основного інструмента монетарної політики в різних країнах

світу та виявлення шляхів прискорення розвитку української економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова криза, що розгорнулася в Україні в останні роки, пандемія коронавірусу спонукають банківський сектор країни до реформування. Основним регулятором діяльності комерційних банків є Національний банк України, який виконує роль останньої інстанції в кредитуванні комерційних банків, тому формування ефективного механізму рефінансування комерційних банків є важливим питанням у вдосконаленні всієї банківської системи України.

В економічній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «рефінансування», тому вивчення основних засад встановлення облікової ставки є предметом дослідження багатьох авторів. У табл. 1 представлено морфологічну оцінку поняття «рефінансування комерційних банків».

У кожній країні політика рефінансування центральними банками відрізняється, але є окремі винятки щодо її управління. Зміною процентної ставки центральний банк може впливати на ставки по кредитах комерційних банків, на рівень інфляції в країні і курс національної валюти, тобто здійснювати грошово-кредитну політику. Зниження процентних ставок тягне за собою збільшення ділової активності і зростання інфляції, тоді як за підвищення процентних ставок спостерігається зниження ділової активності, падіння інфляції і зміцнення національної валюти. Величиною процентної ставки національні банки регулюють внутрішній валютний курс і економіку в цілому.

Ставки рефінансування в різних країнах світу представлено в табл. 2.

Згідно з табл. 2, ставка рефінансування центральних банків варіюються з -0,75% (Швейцарія) до 4,35% (Китай). Якщо раніше в країнах із розвинутою економікою, спрямованою на експортування

Таблиця 1

Морфологічна оцінка поняття «рефінансування комерційних банків»

№ з/п	Автор	Поняття	Ключові слова
1	Постанова Правління Національного банку України від 17.09.2015 «Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи» [9]	Операції з рефінансування банків – операції з надання банкам кредитів у встановленому Національним банком порядку	операції з надання банкам кредитів
2	С. Міщенко [3, с. 22]	Рефінансування – інструмент надання банкам фінансової допомоги	Фінансова допомога
3	Є.В. Шепель [4, с. 773]	Рефінансування є комплексною системою реалізації грошово-кредитної політики, яка спрямована на кредитування НБУ банків другого рівня під заставу певних активів із метою підтримки ліквідності останніх і регулювання грошової пропозиції в економіці	комплексна система реалізації грошово-кредитної політики
4	М.Ф. Пуховкіна [5, с. 147]	Рефінансування у центральному банку – це процес відновлення банківських ресурсів, які були вкладені в позички, цінні папери та інші активи, це останній спосіб (надія) регулювання їхньої ліквідності	процес відновлення банківських ресурсів
5	О.І. Лаврушин [6, с. 132]	Рефінансування – це можливість кредитних інститутів отримувати за необхідності кредити центрального банку шляхом переобліку векселів або під заставу цінних паперів	переоблік векселів
6	К.Р. Тагирбекова [7, с. 314]	Під рефінансуванням банків розуміється надання центральним банком кредитних ресурсів у формі прямих кредитів, переобліку векселів, позик під заставу цінних паперів, а також через механізм організації кредитних аукціонів	механізм організації кредитних аукціонів
7	С.С. Полях [8, с. 25]	Рефінансування – система реалізації грошово-кредитної політики НБУ, яка спрямована на кредитування банків за умови їх повної капіталізації чи платоспроможності.	система реалізації грошово-кредитної політики
Власне визначення		Рефінансування – це комплексна система реалізації грошово-кредитної політики, яка проводиться на користь комерційних банків для відновлення банківських ресурсів, за допомогою таких інструментів, як кредитний аукціон, переоблік векселів, заставу цінних паперів	

Таблиця 2
Ставка рефінансування у різних країнах світу
станом на 01.02.21 [10]

№ з/п	Країна	Ставка рефінансування (%)
1	Швейцарія	-0,75
2	Великобританія	0,10
3	Російська Федерація	4,25
4	Японія	-0,1
5	Австралія	0,10
6	Нова Зеландія	0,25
7	Індія	4,00
8	Китай	4,35
9	США	0,25
10	Канада	0,25
11	Бразилія	2,00
12	Європейський центральний банк	0,00

Джерело: узагальнено та систематизовано авторами

своїєї продукції, влада впроваджувала дотації та інші форми підтримки вітчизняного виробництва, то з часом ці заходи перестали приносити бажаний результат.

Однак на зміну державній підтримці в таких країнах починає приходити «негативна ставка рефінансування». За наявності подібного рівня ставки можна говорити про те, що держава вже не здатна забезпечити приплив інвестицій в економіку за рахунок власних коштів. У результаті регулятор вводить неприйнятну для «логіки вільного ринку» негативну процентну ставку.

Подібна агресивна й ірраціональна політика економічного регулятора змушує фізичних і юридичних осіб замість накопичення грошової маси вдаватися до ризикованих інвестицій. У середньостроковій перспективі ці заходи здатні забезпечити певне зростання й отримання деяких вигід. Причиною такої тенденції є обмеженість ринків збуту.

Ринки вище перелічених країн уже давно «перенаситилися», а для отримання додаткових переваг перед зарубіжними конкурентами доводиться розраховувати не лише на якість продукції, а й на ціну товару. У результаті багато країн із розвинутою експортною економікою для недопущення її стагнації змушені доплачувати за її подальший розвиток [3].

Великобританія утримує ще позитивну ставку рефінансування, оскільки вона знаходиться в очікуванні результату від такої діяльності інших розвинутих країн із політикою від'ємної ставки. Мінімальна позитивна ставка рефінансування на поточний момент у цих країнах відповідає політиці центрального банку, що не дає національним валютам зміцнитися ще більше, оскільки високі відсотки по національній валюті провокують ще більший попит на валюту даних країн.

У більшості країн ставки рефінансування з кожним роком зменшуються. Таке рішення грошової

політики покликане допомогти економікам країн подолати уповільнення темпів зростання у зв'язку з триваючою у зоні євро фінансовою кризою. Ставка рефінансування, як правило, впливає на ставки по внесках і кредитах в інших банках країни. Зменшення ставки рефінансування дає змогу кредитним організаціям знижувати ставки по кредитах населенню і комерційним організаціям.

У Японії скорочення ставки до негативних значень робить не вигідним для банків розміщення коштів на рахунках центрального банку: замість того щоб отримувати дохід, вони змушені платити регулятору. Передбачається, що в такому разі кошти замість того, щоб поступати на рахунки центрального банку, будуть інвестовані в економіку. Таке рішення центрального банку Японії пояснюється необхідністю подолання дефляції в японській економіці, яка веде до згорання виробництва, скорочення інвестицій і рівня життя населення. У листопаді 2020 р. рівень інфляції в Японії становив -0,49%, що на 0,30% менше, ніж у жовтні 2020 р., і на 0,59% менше, ніж у листопаді 2019 р. Разом із цим інфляція з початку 2020 р. становила -0,98%, а в річному численні – -0,98% [11].

У Китаї ставка рефінансування останній раз змінювалася в грудні 2015 р., до цього року економіка зростала на 10% або й більше, із цього приводу кожного року ставка зменшувалася й у 2015 р. була на рівні 4,35%. Тоді в 2015 р. Китай посилив підтримку економіки на тлі уповільнення зростання і обвалу фінансових ринків. Це крок, якого від центрального банку Китаю очікували багато економістів, оскільки це допомогло досягти запланованого зростання ВВП на 7%. Також треба зазначити, що станом на лютий 2021 р. рівень інфляції знаходиться на позначці 5,2% [12].

В Індії поступово знижується ставка рефінансування за внутрішніх та зовнішніх чинників, зараз ця ставка становить 4,0%. Незважаючи на те що економічна статистика Австралії та Нової Зеландії знаходиться на задовільному рівні для країни з розвинутою економікою, дані продовжують погіршуватися: зростання ВВП сповільнюється, а інфляція в річному вираженні залишається на вкрай низькому рівні (0,9% та 1,5% відповідно), що значно нижче цільових значень [13].

Індекс споживчих цін Нової Зеландії впав до нижньої межі цільового діапазону Резервного банку Нової Зеландії (РБНЗ) в 1–3%, а загальна інфляція сповільнилася до 1,5% у річному численні. У кварталі обчислення індекс споживчих цін знизився на 0,5%. Падіння цін на нафту стало ключовим чинником зниження інфляції, оскільки ціни на перевезення впали на 4,2% у річному обчисленні, а вартість бензину зменшилася на 13%. Одяг та взуття також вплинули на загальні ціни – вони подешевшали на 0,9% і 10,3%

відповідно. РБНЗ раніше відзначав, що перспективи інфляції залишаються пригніченими, причому останні прогнози вказують на те, що річна інфляція може впасти до 0,3% у третьому кварталі 2021 р. Хоча нині інфляція знаходиться на нижній межі цільового діапазону, Центральний банк прагне довести інфляцію до середини свого цільового діапазону протягом одного-трьох років [14].

Найцікавіший стан ставки рефінансування у США. Із грудня 2015 р. ставка була 0,25%, із 2016 р. вона почала збільшуватися і до кінця року досягла 0,75%, а в 2017 р. – 1,25%. Відразу після оголошення цього рішення фондові й товарні активи, нафта і золото різко подешевшали, курс валют найбільших країн світу зменшився. Долар США, навпаки, почав дорожчати. Останні зміни ставки рефінансування у США відбулися 15 березня 2020 р. – з 1,25% до 0,25%. Як зауважують фахівці, наслідки пандемії продовжать впливати на економічну активність та економічні перспективи. Ключова ставка залишатиметься на рівні 0,25%, оскільки ФРС вважає, що американська економіка пододала наслідки пов'язаних із коронавірусом подій.

ФРС, ЄЦБ та інші центральні банки розвинених країн проводитимуть м'яку монетарну політику ще наступні кілька років, оскільки навіть за найбільш оптимістичного сценарію ринок праці відновлюватиметься дуже поступово, тоді як інфляція повинна залишатися нижчою за цільові рівні. Отже, цілком імовірно, що центральні банки продовжать нарощення своїх балансів до кінця 2022 або навіть 2023 р. Уряди також нарощуватимуть фіскальне стимулювання, що відобразиться в бюджетних дефіцитах, що зростають [15].

Низькі та негативні процентні ставки в розвинених країнах змусили багатьох інвесторів звернути увагу на країни, що розвиваються, у пошуках високої прибутковості, тому актуальним є аналіз тенденцій інноваційної активності в країнах ЄС та порівняння з ними поточної ситуації в Україні з метою обґрунтування раціональних шляхів

підвищення конкурентоспроможності країни за рахунок розвитку інноваційного потенціалу [16].

Розглянемо, як в Україні змінювалася ставка рефінансування (табл. 3).

У різні роки незалежності України ставка рефінансування мала свої злети та падіння, максимальною вона була в 1994 р. – 300%, а мінімальною – у 2013 р. – 6,5%.

Національний банк України володіє найбільш повною інформацією про стан справ на внутрішньому ринку країни. Рішення про зміну процентної ставки рефінансування приймається з урахуванням багатьох чинників на внутрішньому і зовнішньому ринках. Кредитна ставка НБУ в масштабі країни регулює рівень інфляції, курс валюти, темп економічного зростання (за зниження облікової ставки знижуються відсотки по кредитах для населення, підвищується купівельна спроможність, що дає можливості для зростання виробництва) [18].

Із 12 червня 2020 р. Правління Національного банку вирішило знизити облікову ставку (ставку рефінансування) з 8% до 6% річних. Це найнижчий показник в історії незалежної України. Зниження ставки рефінансування – лише один із кроків, необхідних для здешевлення банківських кредитів. Аналізуючи оприлюднену на сайті НБУ інформацію про зміну облікової ставки, помічаємо, що залежно від економічної ситуації в Україні та світі і «політичного вітру» напрям та інтенсивність її руху неодноразово змінювалися. В умовах такої невизначеності Нацбанк має весь необхідний інструментарій для більш рішучих дій. Завдання ж НБУ – втілювати філософію «дешевих грошей». Нацбанк має активно стимулювати зниження ставок як за депозитами, так і за кредитами. В ідеалі коли ставка за депозитами буде на рівні 2–3%, і кредити почнуть масово видавати під 6%. Плюс система пільгових кредитних програм. Зокрема, цільових (приміром, на заходи з енергозбереження) – під 2% річних. Лише такі кроки забезпечать належний рівень кредитування. А відповідно, і пришвидшення розвитку української економіки [19].

Таблиця 3

Значення облікової ставки НБУ, 2013–2020 рр. [17]

Термін дії	Розмір	Термін дії	Розмір	Термін дії	Розмір
з 12.06.2020	6,0%	з 02.03.2018	17,00%	з 22.04.2016	19,0%
з 24.04.2020	8,0%	з 26.01.2018	16,00%	з 25.09.2015	22,0%
з 13.03.2020	10,0%	з 15.12.2017	14,50%	з 28.08.2015	27,0%
з 31.01.2020	11,0%	з 27.10.2017	13,50%	з 04.03.2015	30,0%
з 13.12.2019	13,5%	з 26.05.2017	12,50%	з 06.02.2015	19,50%
з 25.10.2019	15,5%	з 14.04.2017	13,0%	з 13.11.2014	14,0%
з 06.09.2019	16,5%	з 28.10.2016	14,0%	з 17.07.2014	12,50%
з 19.07.2019	17,0%	з 16.09.2016	15,0%	з 15.04.2014	9,50%
з 26.04.2019	17,5%	з 29.07.2016	15,50%	з 13.08.2013	6,50%
з 07.09.2018	18,0%	з 24.06.2016	16,50%	з 10.06.2013	7,0%
з 13.07.2018	17,50%	з 26.05.2016	18,0%		

Висновки з проведеного дослідження.

Подальші, більш ґрунтовні дослідження монетарного регулювання дають змогу визначити пріоритетні завдання, які повинен ставити перед собою уряд України, зокрема: перетворення облікової ставки НБУ на дієвий інструмент регулювання потоків капіталу між фінансовим і реальним секторами економіки; забезпечення наявності ліквідних активів у банківській системі; стимулювання попиту за допомогою монетарних важелів [20].

Можна стверджувати, що економіка України увійшла у стан стагфляційної макроекономічної динаміки, тобто процеси зниження виробництва ВВП поєднуються зі значним зростанням цін. Усе це, безумовно, підвищує увагу до проблем фінансово-економічної безпеки держави, зокрема до одного з найвагоміших її складників – грошово-кредитної безпеки [21].

На основі проведення моніторингу зарубіжного досвіду формування головного інструменту механізму рефінансування – облікової ставки можна визначити, що облікова ставка використовується як інструмент регулювання грошового ринку країни, за її допомогою можна створити комфортні умови для бізнесу та збільшення привабливості економіки держави. Особливу увагу необхідно приділити умовам використання коштів рефінансування комерційними банками

Для зменшення облікової ставки в Україні є один вихід – зменшення інфляції, збільшення ВВП, а для цього країні потрібно збільшувати потужності промисловості, а також можливе збільшення валютної виручки від сільського господарства (але це не дасть такий позитивний результат). Якщо Україна зможе змінити курс на розвиток промисловості, це дасть можливість стабілізувати грошову сферу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Keynes, John Maynard. The General Theory of Employment, Interest and Money. London : Macmillan (reprinted 2007). 1936.
2. Borio C., Gambacorta L. Monetary policy and bank lending in a low interest rate environment: diminishing effectiveness? URL: <https://www.bis.org/publ/work612.pdf> (дата звернення: 18.02.2021).
3. Міщенко С. Удосконалення монетарної політики та регулювання фінансових систем. *Вісник Національного банку України*. 2011. № 5. С. 21–27. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=74602> (дата звернення: 18.02.2021).
4. Шепель Є.В. Рефінансування як одна з форм підтримки ліквідності банків України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 772–775. URL: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/162.pdf> (дата звернення: 18.02.2021).
5. Пуховкіна М.Ф. Еволюція політики рефінансування в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2010. № 16. С. 145–152. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/214> (дата звернення: 18.02.2021).
6. Лаврушин О.И. Банковское дело. Москва : КноРус, 2010. 378 с.
7. Основы банковской деятельности (Банковское дело) / под ред. К.Р. Тагирбекова. Москва : ИНФРА-М ; Весь Мир, 2003. 720 с.
8. Полях С.С. Ефективність механізму рефінансування в умовах кризи банківської системи. *Фінансовий простір*. 2016. № 2(22). С. 24–33. URL: <https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1602/16psskbs.pdf> (дата звернення: 18.02.2021).
9. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : Наказ Правління Національного банку України від 17 вересня 2015 р. № 615 / Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text> (дата звернення: 19.02.2021).
10. Ставки центробанков. URL: <https://www.earnforex.com/ru/ставки-центробанков/> (дата звернення: 19.02.2021).
11. Уровень инфляции в Японии в 2020 году. URL: <https://www.statbureau.org/ru/japan/inflation> (дата звернення: 19.02.2021).
12. Інфляція в Китаї в лютому сповільнилася до 5,2%. URL: <https://mind.ua/news/20208560-inflyaciya-v-kitayi-v-lyutomu-spovilnilasya-do-52> (дата звернення: 19.02.2021).
13. Показатели инфляции в Австралии. URL: <https://take-profit.org/statistics/inflation-rate/australia/> (дата звернення: 19.02.2021).
14. Обзор ожидаемых на текущей неделе данных по Новой Зеландии. URL: <https://teletrade.org/ru/analytics/market-analysis/market-news/3644150> (дата звернення: 19.02.2021).
15. Макроекономічний огляд. URL: <https://smida.gov.ua/news/publications/makroekonomichnijoglad17grudna2020roku> (дата звернення: 19.02.2021).
16. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., профю С.М. Ілляшенка. Суми : Папірус, 2011. 644 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/25240> (дата звернення: 19.02.2021).
17. Облікова ставка. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/stages/archive-rish> (дата звернення: 20.02.2021).
18. Облікова ставка НБУ: застосування і на що впливає. URL: <https://maanim.com/ua/indexes/142787-oblikova-stavka-nbu> (дата звернення: 20.02.2021).
19. Обух В. НБУ рекордно знизив облікову ставку до 6%. А чи будуть дешеві кредити? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3043793-nbu-rekordno-zniziv-oblikovu-stavku-do-6-a-ci-budut-desevi-krediti.html> (дата звернення: 20.02.2021).
20. Стечишин Т.Б., Безкорвайний Є. Дослідження зарубіжного досвіду провадження процентної політики центральними банками. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 553–559. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/107.pdf> (дата звернення: 20.02.2021).

21. Дахнова О.Є., Городецька Т.Е., Семенець А.О. Аналіз стану грошово-кредитної безпеки України. 2016. *Актуальні проблеми економіки*. № 1. С. 277–285.

REFERENCES:

1. Keynes, John Maynard. The General Theory of Employment, Interest and Money. London: Macmillan (reprinted 2007), 1936.
2. Borio C., L. Gambacorta Monetary policy and bank lending in a low interest rate environment: diminishing effectiveness? URL: <https://www.bis.org/publ/work612.pdf> (accessed 18.02.2021).
3. Mishchenko S. (2011) Udoskonalennia monetarnoi polityky ta rehuliuвання finansovykh system [Improving monetary policy and regulating financial systems] *Visnyk Nacional'nogho banku Ukrainy* [Bulletin of the National Bank of Ukraine], no. 5, pp. 21–27. Available at: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=74602> (accessed 18.02.2021).
4. Shepel Ye.V. (2015) Refinansuvannia yak odna iz form pidtrymky likvidnosti bankiv Ukrainy [Refinancing as one of the forms of liquidity support of Ukrainian banks] *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national economic problems], no. 7, pp. 772–775. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/162.pdf> (accessed 18.02.2021).
5. Pukhovkina M.F. (2010) Evoliutsiia polityky refinansuvannia v Ukraini. [Evolution of refinancing policy in Ukraine] *Finansy, oblik i audyt* [Finance, accounting and auditing], no. 16, pp. 145–152. Available at: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/214> (accessed 18.02.2021)
6. Lavrushin O.I. (2010) *Bankovskoe delo* [Banking]. Moscow: KnoRus. (in Russian).
7. Tagirbekova K.R. (2003) *Osnovy bankovskoy deyatel'nosti (Bankovskoe delo)* [Banking Basics (Banking)]. Moscow: Infra-M, Ves' Mir. (in Russian).
8. Poliakh S.S. (2016) Efektyvnist mekhanizmu refinansuvannia v umovakh kryzy bankivskoi systemy. [The effectiveness of the refinancing mechanism in a crisis of the banking system] *Finansovyi prostir* [Financial space], no. 2 (22), pp. 24–33. Available at: <https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1602/16psskbs.pdf> (accessed: 18.02.2021).
9. Postanova Pravlinnia Natsionalnogo banku Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zastosuvannia Natsionalnym bankom Ukrainy standartnykh instrumentiv rehuliuвання likvidnosti bankivskoi systemy" [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine "On approval of the Regulations on the application by the National Bank of Ukraine of standard instruments for regulating the liquidity of the banking system"] (17.09.2015) no. 615. *Board of the National Bank of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text> (accessed 19.02.2021).
10. EarnForex (2021) *Stavki tsentrobankov* [Central bank rates] EarnForex Available at: <https://www.earnforex.com/ru/stavki-tsentrobankov/> (accessed 19.02.2021).
11. Static office (2020) *Uroven' inflyatsii v Yaponii v 2020 godu* [Inflation rate in Japan, 2020] Static office Available at: <https://www.statbureau.org/ru/japan/inflation> (accessed 19.02.2021).
12. Mind (2020) *Infliatsiia v Kytai v liutomu spovilnyl-asia do 5,2%* [Inflation in China slowed to 5.2% in February] Mind Available at: <https://mind.ua/news/20208560-inflyaciya-v-kitayi-v-lyutomu-spovilnilasya-do-52> (accessed 19.02.2021).
13. Take-profit (2021) *Pokazateli inflyatsii v Avstralii* [Inflation rates in Australia] Take-profit Available at: <https://take-profit.org/statistics/inflation-rate/australia/> (accessed 19.02.2021).
14. Teletrade (2020) *Obzor ozhidaemykh na tekushchey nedele dannykh po Novoy Zelandii* [Review of expected data for this week for New Zealand] Teletrade Available at: <https://teletrade.org/ru/analytics/market-analysis/market-news/3644150> (accessed 19.02.2021).
15. Smida (2020) *Makroekonomichnyi ohliad* [Macroeconomic review] Smida Available at: <https://smida.gov.ua/news/publications/makroekonomichnijoglad17grudna2020roku> (accessed 19.02.2021).
16. Illiashenko S.M. (2011) *Problemy i perspektivy rynkovo-orientovanoho upravlinnia innovatsiynym rozvytkom* [Problems and prospects of market-oriented management of innovative development]. Sumy: TOV "Drukarskyi dim "Papyrus", (in Ukrainian). Available at: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/25240> (accessed 19.02.2021).
17. National Bank of Ukraine (2021) *Oblikova stavka NBU* [NBU discount rate] National Bank of Ukraine Available at: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/stages/archive-rish> (accessed 20.02.2021).
18. Maanimo (2021) *Oblikova stavka NBU: zastosuvannia i na shcho vplyvaie* [NBU discount rate: application and what it affects] Maanimo Available at: <https://maanimo.com/ua/indexes/142787-oblikova-stavka-nbu> (accessed 20.02.2021).
19. Obukh V. (2020) *NBU rekordno znyzyv oblikovu stavku do 6%. A chy budut deshevi kredyty?* [The NBU lowered the discount rate to 6%. And will there be cheap loans?] Ukrinform Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3043793-nbu-rekordno-zniziv-oblikovu-stavku-do-6-a-ci-budut-desevi-krediti.html> (accessed 20.02.2021).
20. Stechyshyn T.B., Bezkorovainyi Ye. (2018) *Doslidzhennia zarubizhnogo dosvidu provadzhennia protsentnoi polityky tsentralnymi bankamy*. [Research of foreign experience of interest rate policy implementation by central banks] *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national economic problems], no. 23, pp. 553–559. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/107.pdf> (accessed 20.02.2021).
21. Dakhnova O Ye., Horodetska T. E., Semenets A. O. (2016) *Analiz stanu hroshovo-kredytnoi bezpeky Ukrainy* [Analysis of the state of monetary security of Ukraine.] *Aktualni problemy ekonomiky* [Current economic problems], no.1, pp. 277–285.